

بِنامِ خدا

شیوه‌نامه شناسایی و پشتیبانی از اختراعات برگزیده

مقدمه

به استناد ماده ۸ آیین‌نامه «شناسایی و پشتیبانی از اختراعات برگزیده کشور» (موضوع مصوبه هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۱۸)، شیوه‌نامه ذیل برای تبیین مفاد و طراحی فرایند اجرای آیین‌نامه تدوین می‌شود:

ماده ۱: تعاریف

برای رعایت اختصار، تعریف‌های زیر در این شیوه‌نامه رعایت می‌شود:

الف. بنیاد: منظور بنیاد ملی نخبگان است.

ب. معاون آینده‌سازان: منظور معاون آینده‌سازان بنیاد است.^۱

ج. اختراع: منظور هر یک از محصولات فکری مشمول قانون «ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری» (موضوع مصوبه مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۳) است.

د. مخترع: منظور هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی است که به لحاظ قانونی و بنا به اعلام مراجع رسمی، صاحب اختراع شناخته می‌شود.

ه. رویداد: منظور هر یک از مسابقه‌ها، جشنواره‌ها، نمایشگاه‌ها و سایر موارد مشابه است که به ارزیابی اختراعات می‌پردازند.

و. نهاد توانمندساز: منظور هر یک از دستگاه‌هایی مانند پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، شتاب‌دهنده‌ها و مشابه آن است که در فرایند پشتیبانی از اختراعات برگزیده نقش دارند.

ماده ۲: فرایند شناسایی

برای شناسایی اختراعات برگزیده فرایند زیر صورت می‌پذیرد:

۱. مطابق ابلاغیه رئیس بنیاد ملی نخبگان (موضوع نامه شماره ۵/۴۶۲۳۴/د مورخ ۱۳۹۷/۸/۱).

۲-۱. اختراعات‌های نوپدید (سطح ۳): این اختراعات‌ها از میان اختراعات‌های ثبت شده در مراجع رسمی که بیش از سه سال از تاریخ ثبت آنها نگذشته باشد و از مسیر رویدادهای گوناگون (نظیر جشنواره‌های مختلف ابداعات، اختراعات و ابتکارات) و براساس معیارهای جدول ۱ داوری و برگزیده می‌شوند.

جدول ۱: معیارهای شناسایی اختراعات‌های نوپدید (سطح ۳)

ردیف	معیار	حداکثر امتیاز
۱	مبانی علمی و فناوری اختراع	۳۰
۲	میزان تازگی اختراع و طول عمر فناوری	۲۵
۳	کاربردی بودن اختراع و امکان بهره‌برداری از آن در کشور	۲۵
۴	قابلیت ورود به بازار و ارزش افزوده اقتصادی حاصل از تولید انبوه اختراع	۲۰

تبصره ۱: فرایند داوری اختراعات‌های نوپدید (سطح ۳) با تولید بنیاد و با بهره‌مندی از داوران تخصصی از میان اعضای هیئت علمی برجسته دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها، مهندسان کارآموده صنایع و صاحبان کاروکسب و آشنا با مسائل حقوق مالکیت فکری، تجاری‌سازی و ایجاد کاروکسب دانش‌بنیان صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲: حداقل امتیاز لازم برای برگزیده شدن در این سطح برابر با ۷۰ است.

تبصره ۳: دبیرخانه رویداد موظف است ظرف مدت حداکثر بیست روز کاری پس از برگزاری رویداد، نتایج نهایی را به طور رسمی اعلام کند.

۲-۲. اختراعات‌های نورُست (سطح ۲): این اختراعات‌ها از میان اختراعات‌های نوپدید، که صاحبان آنها موفق به «تأسیس شرکتهای مرتبط با اختراع برگزیده» شده‌اند و بیشترین امتیاز را از جدول ۲ کسب کرده‌اند، داوری و برگزیده می‌شوند:

جدول ۲: معیارهای شناسایی اختراعات‌های نورُست (سطح ۲)

ردیف	معیار	حداکثر امتیاز
۱	تهیه و تدوین طرح کاروکسب و نسخه تجاری‌سازی اختراع	۴۰
۲	تکمیل طرح اختراع (بهینه‌سازی یا نمونه‌سازی کارگاهی)	۳۵
۳	گذراندن دوره‌های آموزشی نظیر مستندسازی اختراع، آشنایی با حقوق مالکیت فکری، تجاری‌سازی و فرایند جذب سرمایه و بازاریابی	۲۵

تبصره ۱: فرایند داوری اختراعات‌های نورُست (سطح ۲) از طریق کارگروه ارزیابی اختراعات (موضوع ماده ۴ شیوه‌نامه) و در طی مدت حداکثر هجده‌ماه پس از آغاز فرایند توانمندسازی اختراعات‌های نوپدید (سطح ۳) صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲: اختراعاتی ثبت شده در مراجع معتبر بین‌المللی (با تشخیص بنیاد) می‌توانند برای شناسایی به عنوان اختراعاتی نوریست (سطح ۲) در دستور کار کارگروه موضوع ماده ۴ قرار گیرند.^۱

۳-۲. اختراعاتی نوشکفت (سطح ۱): این اختراعات از میان اختراعاتی نوریست (سطح ۲)، که صاحبان آنها موفق به «تولید نمونه نیمه صنعتی اختراع (آمادگی اختراع برای ورود به بازار)» شده‌اند و بیشترین امتیاز را از جدول ۳ کسب کرده‌اند، داوری و برگزیده می‌شوند:

جدول ۳: معیارهای شناسایی اختراعاتی نوشکفت (سطح ۱)

ردیف	شاخص	حداکثر امتیاز
۱	ساخت نمونه نیمه صنعتی، طراحی فرایند تولید و ورود محصول به بازار	۳۰
۲	بازارسازی، توسعه بازار و جذب سرمایه	۲۵
۳	فروش اختراع یا انتقال دانش فنی آن	۲۵
۴	کسب مجوزها، تأییدیه‌ها و استانداردهای مربوط به اختراع	۲۰

تبصره: فرایند داوری اختراعاتی نوشکفت (سطح ۱) از طریق کارگروه ارزیابی اختراعات (موضوع ماده ۴ شیوه‌نامه) و در طی حداکثر بیست و چهار ماه پس از آغاز فرایند توانمندسازی اختراع نوریست (سطح ۲) صورت می‌پذیرد.

ماده ۳: فرایند پشتیبانی

برای پشتیبانی و توانمندسازی اختراعاتی برگزیده، تسهیلاتی به شرح زیر به مخترع اعطا می‌شود:

۳-۱. اختراعاتی نوپدید (سطح ۳): هدف از اعطای تسهیلات به این اختراعات، کمک به صاحبان آنها برای «تأسیس و استقرار شرکت مرتبط با اختراع» و «تکمیل طرح اختراع» است. تسهیلات اعطایی مطابق جدول ۴ است:

جدول ۴: تسهیلات اعطایی به اختراعاتی نوپدید (سطح ۳)

ردیف	تسهیلات	مبلغ (ریال)
۱	جایزه نقدی	۷ تا ۱۵ میلیون ریال
۲	تسهیل مالی	تا یکصد میلیون ریال
۳	لحاظ امتیاز در مقررات جایزه‌های تحصیلی دانشجویان صاحب استعداد برتر	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۴	لحاظ امتیاز در مقررات دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی	مطابق مفاد شیوه‌نامه‌های ذی‌ربط
۵	تسهیلات فرهنگی - رفاهی	مطابق مقررات بنیاد

۱. مطابق موافقت رئیس بنیاد ملی نخبگان در حاشیه نامه شماره ۵/۴۳۷۴۲/د مورخ ۱۳۹۷/۴/۱۶.

تبصره ۱: جایزه بند ۱ به منظور تقدیر از مخترع و بر اساس پیشنهاد دبیر هیئت داوران جشنواره‌های اختراعات و ابتکارات رویش بنیاد و تأیید معاون آینده‌سازان^۱ اعطا می‌شود.

تبصره ۲: اعتبار بند ۲، بر اساس گزارش نهاد توانمندساز درباره «تأسیس و استقرار شرکت مرتبط با اختراع برگزیده»، «تهیه و تدوین طرح کاروکسب و نسخه تجاری سازی»، «تکمیل طرح اختراع (بهینه‌سازی یا نمونه‌سازی کارگاهی)»، «گذراندن دوره‌های آموزشی مورد نیاز (نظیر دوره‌های مستندسازی اختراع، آشنایی با حقوق مالکیت فکری، تجاری سازی و فرایند جذب سرمایه و بازاریابی)»، «شرکت در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی» و سایر هزینه‌های مرتبط، پس از تأیید معاون آینده‌سازان^۱ پرداخت می‌شود.

تبصره ۳: مدت زمان بهره‌مندی از تسهیلات جدول ۴، حداکثر هجده ماه پس از آغاز فرایند توانمندسازی اختراع‌های نوپدید است.

۲-۳. اختراع‌های نوزست (سطح ۲): هدف از اعطای تسهیلات به این اختراع‌ها، کمک به صاحبان آنها برای «تولید نمونه نیمه صنعتی» و «آمادگی برای ورود محصول به بازار» است. تسهیلات اعطایی مطابق جدول ۵ است:

جدول ۵: تسهیلات اعطایی به اختراع‌های نوزست (سطح ۲)

ردیف	تسهیلات	مبلغ (ریال)
۱	جایزه نقدی	۱۵ تا ۳۰ میلیون ریال
۲	تسهیل مالی	تا یک میلیارد ریال
۳	بهره‌مندی از تسهیلات جذب دانش‌آموختگان برتر مشمول جایزه شهید تهرانی مقدم در شرکت مرتبط با اختراع	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۴	لحاظ امتیاز در مقررات جایزه‌های تحصیلی دانشجویان صاحب استعدادبرتر	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۵	لحاظ امتیاز در مقررات دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی	مطابق مفاد شیوه‌نامه‌های ذی‌ربط
۶	تسهیلات فرهنگی - رفاهی	مطابق مقررات بنیاد

تبصره ۱: جایزه بند ۱ به منظور تقدیر از مخترع و بر اساس پیشنهاد کارگروه ارزیابی اختراعات و تأیید معاون آینده‌سازان^۱ اعطا می‌شود.

تبصره ۲: اعتبار بند ۲، بر اساس گزارش نهاد توانمندساز برای تحقق مواردی نظیر: «ساخت نمونه نیمه صنعتی»، «طراحی فرایند تولید محصول و ورود آن به بازار»، «بازارسازی، توسعه بازار و جذب سرمایه»، «فروش اختراع یا انتقال دانش فنی آن»، «کسب مجوزها، تأییدیه‌ها و استانداردهای مربوط به اختراع»، «کمک به رشد شرکت مرتبط با اختراع»، «ثبت بین‌المللی اختراع»،

۱. مطابق ابلاغیه رئیس بنیاد ملی نخبگان (موضوع نامه شماره ۴۶۲۳۴/۵/د مورخ ۱۳۹۷/۸/۱).

«شرکت در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی» و نیز سایر هزینه‌های مرتبط، پس از تأیید معاون آینده‌سازان^۱ پرداخت می‌شود.

تبصره ۳: در صورت به کارگیری دانش آموختگان برتر در شرکت مرتبط با اختراع، بنیاد مطابق مفاد شیوه‌نامه «بهره‌مندی دانش آموختگان برتر دانشگاهی از تسهیلات جذب در نهادهای فناورانه (جایزه شهید تهرانی مقدم)»، بخشی از حقوق و مزایای دانش آموخته جذب شده را به شرکت پرداخت می‌کند.

تبصره ۴: به آن دسته از مخترعان برگزیده‌ای که اختراع آنان به دلیل ثبت اختراع در مراجع بین‌المللی (موضوع تبصره ۲ ذیل بند ۲-۲) به سطح نورست ارتقا پیدا کرده است، صرفاً در صورت تأسیس شرکت مرتبط با اختراع ثبت شده، تسهیلات مندرج در بندهای ۲ و ۳ جدول اعطا می‌شود. در غیر این صورت باید مسیر توانمندسازی اختراع‌های نوپدید به نورست را طی کنند.

تبصره ۵: چنانچه بنا به تشخیص نهاد توانمندساز و تأیید بنیاد، ترجیح بر فروش حق امتیاز اختراع برگزیده یا مشارکت با شرکتی دیگر برای تولید انبوه و تجاری‌سازی اختراع باشد، تسهیلات بندهای ۲ و ۳ جدول به خریدار/ مشارکت‌کننده اصلی (که بر مبنای سهم مشارکت تعیین می‌شود) و تسهیلات سایر بندهای جدول بر اساس نظر کارگروه ارزیابی اختراعات و تأیید معاون آینده‌سازان^۱ به مخترع اعطا می‌شود.

تبصره ۶: مدت زمان بهره‌مندی از تسهیلات جدول ۵، حداکثر بیست و چهار ماه پس از آغاز فرایند توانمندسازی اختراع‌های نورست است.

۳-۳. اختراع‌های نوشکفت (سطح ۱): تسهیلات اختصاص یافته به این اختراع‌ها مطابق جدول ۶ است:

جدول ۶: تسهیلات اعطایی به اختراع‌های نوشکفت (سطح ۱)

ردیف	تسهیلات	مبلغ (ریال)
۱	جایزه نقدی	۳۰ تا ۵۰ میلیون ریال
۲	تسهیل مالی	تا پنج میلیارد ریال
۳	بهره‌مندی از تسهیلات جذب دانش آموختگان برتر مشمول جایزه شهید تهرانی مقدم در شرکت مرتبط با اختراع	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۴	بهره‌مندی از تسهیلات نظام وظیفه تخصصی دانش آموختگان برتر فناور برای شرکت مرتبط با اختراع	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۵	لحاظ امتیاز در مقررات جایزه‌های تحصیلی دانشجویان صاحب استعداد برتر	مطابق مفاد شیوه‌نامه ذی‌ربط
۶	لحاظ امتیاز در مقررات دانش آموختگان برتر دانشگاهی	مطابق مفاد شیوه‌نامه‌های ذی‌ربط
۷	تسهیلات فرهنگی- رفاهی	مطابق مقررات بنیاد

۱. مطابق ابلاغیه رئیس بنیاد ملی نخبگان (موضوع نامه شماره ۵/۴۶۲۳۴/د مورخ ۱۳۹۷/۸/۱).

تبصره ۱: جایزه بند ۱ به منظور تقدیر از مخترع و بر اساس پیشنهاد کارگروه ارزیابی اختراعات و تأیید معاون آینده‌سازان^۱ اعطا می‌شود.

تبصره ۲: اعتبار بند ۲، بر اساس گزارش نهاد توانمندساز برای تحقق مواردی نظیر: «ایجاد بازاری پایدار برای محصول (انبوه‌سازی محصول)»، «انتقال فناوری‌های مورد نیاز برای به‌روزرسانی و توسعه محصول» و «تبدیل شرکت به شرکتی دانش‌بنیان (در صورت نیاز)»، «شرکت در نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی» و نیز سایر هزینه‌های مرتبط، پس از تأیید معاون آینده‌سازان^۱ پرداخت می‌شود.

تبصره ۳: در صورت به‌کارگیری دانش‌آموختگان برتر در شرکت مرتبط با اختراع، بنیاد مطابق مفاد شیوه‌نامه «بهره‌مندی دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی از تسهیلات جذب در نهادهای فناورانه (جایزه شهید تهرانی مقدم)»، بخشی از حقوق و مزایای دانش‌آموخته به‌کارگیری شده را به شرکت پرداخت می‌کند.

تبصره ۴: تسهیل بند ۴ جدول ۶ برای مستخدمان ذکور در شرکت مرتبط با اختراع و براساس شیوه‌نامه «بهره‌مندی دانش‌آموختگان برتر فناور از تسهیلات خدمت نظام وظیفه تخصصی»، اعطا می‌شود.

تبصره ۵: چنانچه بنا به تشخیص نهاد توانمندساز و تأیید بنیاد، ترجیح بر فروش حق امتیاز اختراع برگزیده یا مشارکت با شرکتی دیگر برای تولید انبوه و تجاری‌سازی اختراع باشد، تسهیلات بندهای ۲، ۳ و ۴ جدول به خریدار/مشارکت‌کننده اصلی (که بر مبنای سهم مشارکت تعیین می‌شود) و تسهیلات سایر بندهای جدول بر اساس نظر کارگروه ارزیابی اختراعات و تأیید معاون آینده‌سازان^۱ به مخترع اعطا می‌شود.

تبصره ۶: مدت زمان بهره‌مندی از تسهیلات جدول ۶، حداکثر بیست و چهارماه پس از آغاز فرایند توانمندسازی اختراع‌های نو شکفت است.

تبصره ۷: مبالغ مذکور در جدول‌های ۴ تا ۶ به‌طور سالیانه با تشخیص رئیس بنیاد قابل اصلاح است.

تبصره ۸: چنانچه اختراعی در دو یا چند رویداد مورد تأیید بنیاد برگزیده شود، صرفاً اعطای تسهیلات به آن از یک مسیر امکان‌پذیر خواهد بود.

۱. مطابق ابلاغیه رئیس بنیاد ملی نخبگان (موضوع نامه شماره ۵/۴۶۲۳۴/د مورخ ۱۳۹۷/۸/۱).

تبصره ۹: چنانچه اختراعات برگزیده در هر سطح، بنا به تشخیص کارگروه ارزیابی اختراعات در بدو امر، دارای شرایط سطح بالاتر باشند، پس از گزارش کارگروه و تأیید معاون آینده‌سازان^۱، اختراع برگزیده می‌تواند از تسهیلات سطح بالاتر بهره‌مند شود.

ماده ۴: کارگروه ارزیابی اختراعات^۲

به منظور بررسی اختراعات برای ارتقا به سطوح بالاتر، «کارگروه ارزیابی اختراعات» به ریاست معاون آینده‌سازان^۱ بنیاد/ یکی از مدیران معاونت آینده‌سازان^۱ با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف. ترکیب

الف - ۱. نماینده/ نمایندگان نهاد(های) توانمندساز که اختراع به آن(ها) معرفی می‌شود (با پیشنهاد رئیس نهاد توانمندساز)
الف - ۲. حداقل سه تن از متخصصان و صاحب‌نظران آشنا با موضوع اختراع و توانمندسازی آنها
تبصره: اعضای بندهای فوق با حکم معاون آینده‌سازان^۳ و به مدت دو سال منصوب می‌شوند و انتخاب و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.

ب. وظایف

ب - ۱. بررسی درخواست‌های مخترعان برگزیده برای ارتقا به سطح بالاتر
ب - ۲. پیشنهاد تسهیلات اعطایی به ارتقا یافتگان به مراجع ذی‌ربط

ماده ۵: تفسیر و نظارت

شرح مواد مسکوت و تفسیر مفاد شیوه‌نامه برعهده معاونت آینده‌سازان^۱ بنیاد ملی است و این معاونت موظف است سالیانه گزارشی از عملکرد آیین‌نامه و شیوه‌نامه را تهیه و ارائه کند.

ماده ۶: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، شش ماده و بیست و پنج تبصره در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱۰ و نسخه اصلاح شده آن در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۲۰ به تصویب رئیس بنیاد ملی نخبگان رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب لازم است.

۱. مطابق ابلاغیه رئیس بنیاد ملی نخبگان (موضوع نامه شماره ۵/۴۶۲۳۴/د مورخ ۱۳۹۷/۸/۱).

۲. حسب موافقت رئیس بنیاد ملی نخبگان در حاشیه نامه شماره ۵/۴۳۰۳۱/د مورخ ۱۳۹۷/۳/۸، ماده ۴ شیوه‌نامه تغییر یافته است.